

dr hab. Henryk Noga, prof.
Instytut Nauk Technicznych
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Kraków, 15.04.2025r.

Recenzja

Rozprawy doktorskiej mgr Wojciecha Apiecionka
Usprawnienie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów wpływających na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym
przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. Jarosława Wołęjszo
oraz promotora pomocniczego dr. inż. Wiesława Jaszczyra

1. Podstawa formalna recenzji

Recenzja opracowana na podstawie Uchwały nr 18/NOB/2024 Rady Naukowej Dyscypliny *Nauki o bezpieczeństwie* Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego z dnia 28.03.2025 roku.

2. Charakterystyka opracowania

Autor rozprawy Pan mgr Wojciecha Apiecionek przeprowadził analizę zagadnień określonych w temacie rozprawy i zrealizował założone cele stosując współczesne metody i techniki badań, uwzględniając tło teoretyczne własnych badań w oparciu o aktualną wiedzę z obszaru nauk o bezpieczeństwie.

Przedstawiona rozprawa liczy 168 stron, ma charakter sprawozdania z pełnego cyklu badań, klasycznego dla prac naukowych kwalifikowanych – rozpraw doktorskich. Pracę otwiera streszczenie w języku polskim i angielskim oraz wstęp, następnie znajduje się cztery rozdziały stanowiące zasadniczą część dysertacji, w dalszej kolejności – zakończenie, bibliografia, spis rysunków i tabel oraz wykaz załączników, w których umieszczone zostały narzędzia badawcze.

Podstawy teoretyczne pracy w formie krytycznej analizy literatury przedmiotu przedstawione zostały w rozdziale drugim i trzecim (s. 34-99). W rozdziale pierwszym Autor omówił metodologię badań własnych (s. 14-33). Wyniki badań oraz ich interpretacja zawarte zostały w rozdziale czwartym (s. 100-146).

3. Celowość i aktualność badań

Praca doktorska Pana mgra Wojciecha Apiecionka *Usprawnienie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów wpływających na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym* jest istotnym przyczynkiem do pełniejszego poznania procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów. Dysertacja dotyczy rozpoznania popularnych podejść, metodyk oraz standardów badań powypadkowych pojazdów przez biegłych sądowych. Powyższe informacje zestawiono z wymaganiami stawianymi przez organy procesowe oraz rolą powypadkowych badań pojazdów. Powyższego dokonano tego w celu przedstawienia możliwych do wprowadzania zmian procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów, prowadzących do zwiększenia skuteczności owego procesu.

Autor wykorzystując metody badawcze obejmujące m.in. analizę, abstrahowanie, syntezę, porównanie oraz wnioskowanie w oparciu o literatury przedmiotu ukazał podstawy teoretyczne w zakresie możliwości pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów, przez biegłych dokonujących badania. W rozprawie przedstawiono także analizę podstaw prawnych pracy biegłych sądowych z powypadkowymi pojazdami, a także analizę sposobów przeprowadzania tego typu badań mających wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Cel poznawczy dysertacji, który został określony jako identyfikacja i charakterystyka procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, został osiągnięty.

Celem pragmatycznym niniejszej pracy było opracowanie zmian w procesie pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Rozwiązanie przez Autora dysertacji problemów szczegółowych oraz pozytywnie zweryfikowane hipotezy szczegółowe umożliwiły rozwiązanie głównego problemu badawczego zawartego w pytaniu: *Jakie zmiany procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów wpływających na bezpieczeństwo w ruchu drogowym?*

Umożliwiło to potwierdzenie hipotezy głównej, która brzmiała:

Zakładam, że zmiany w procesie pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów powinny dotyczyć:

- wykonywania dokumentacji fotograficznej przedstawiającej badany pojazd,
- pomiaru deformacji pojazdu,

- dokonywania próby opóźnienia hamowania pojazdu,
- pomiaru tzw. rozwinięcia pieszego,
- pomiaru rozstawu osi jednośladu,
- opisu układów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jazdy pojazdów tj. układu kierowniczego, hamulcowego i jezdnego,
- odczytu danych elektronicznych pojazdu.

Warto podnieść, że Autor rozprawy posiada doświadczenia zawodowe zdobyte podczas pracy jako biegły sądowy Laboratorium Kryminalistycznego Policji w Bydgoszczy oraz jako biegły sądowy z listy Sądu Okręgowego w Bydgoszczy podczas wykonywania rekonstrukcji przebiegów wypadków drogowych. Autor podjął się eksploracji powyższego tematu także w celu poprawy jakości pracy biegłych niewykształconych w policyjnych laboratoriach we wskazanym obszarze. Zamysłem Autora jest ponadto wskazanie sposobów poprawy skuteczności procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów.

4. Merytoryczna, szczegółowa ocena rozprawy

Autor rozprawy na podstawie literatury przedmiotu, bazując także na własnym doświadczeniu wykonywania badań powypadkowych pojazdów oraz rekonstrukcji przebiegu zdarzeń drogowych, z wykorzystaniem wielu metodyk i standardów zebrał kategorie, które świadczyły o niedostatkach w powypadkowych badaniach pojazdów przez biegłych niewykształconych w policyjnych laboratoriach, a które miały wpływ na wykonanie badań i wnioski rekonstrukcji przebiegów zdarzeń drogowych. Po takiej analizie zaproponował określone usprawnienia.

Przygotowana dysertacja składa się z czterech rozdziałów merytorycznych: *Podstawy metodologiczne badań*, *Identyfikacja procesu pozyskiwania danych z badań stanów technicznych powypadkowych pojazdów*, *Bezpieczeństwo ruchu drogowego w teorii i praktyce*, *Doskonalenie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym*.

W rozdziale pierwszym *Podstawy metodologiczne badań*, szczegółowo omówiono przedmiot, cel badań, problem badawczy, hipotezy robocze oraz wykorzystane do badań empirycznych metody i techniki. Z kolei w rozdziale drugim *Identyfikacja procesu pozyskiwania danych z badań stanów technicznych powypadkowych pojazdów* dokonano

przeglądu aktów prawnych dotyczących oględzin, rolę opinii biegłego sądowego. Ponadto przedstawiono kryminalistyczne i techniczne metody oraz możliwości przeprowadzania oględzin powypadkowych pojazdów. Trzeci rozdział zatytułowany *Bezpieczeństwo ruchu drogowego w teorii i praktyce* poświęcony został bezpieczeństwu w ruchu drogowym. Tutaj zdefiniowano pojęcie bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD), ukazano jego uwarunkowania, oraz pokazano znaczenie badania stanu technicznego powypadkowych pojazdów na poprawę bezpieczeństwa w ruchu. Ponadto w rozdziale tym przedstawiono analizę przyczyn wypadków drogowych, w szczególności wpływ niesprawności technicznej pojazdu na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Autor przedstawił analizę statystyk przyczyn zaistnienia wypadków drogowych udostępnioną przez Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji i jej wpływ na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce.

W ostatnim czwartym rozdziale zatytułowanym: *Doskonalenie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym* została opracowana koncepcja pozyskiwania danych podczas oględzin powypadkowych pojazdów przez biegłego sądowego. Powyższy rozdział stanowi empiryczną część pracy, obejmującą badania Autora, przy uwzględnieniu opinii ekspertów, a także własnych obserwacji. Dzięki badaniom Autor rozprawy zaproponował zmiany w procesie pozyskiwania danych z badań stanów technicznych pojazdów w obszarze poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Rozprawa doktorska Pana mgra Wojciecha Apiecionka stanowi przegląd wiedzy z zakresu omawianej problematyki, a zarazem jest zbiorem wyczerpujących treści odnoszących się do procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów. Przeprowadzona analiza literatury, a w szczególności zrealizowane przez Autora badania empiryczne pozwoliły na stworzenie pracy o charakterze zwartym, nowatorskim i wyczerpującym główne założenia badawcze.

5. Postępowanie badawcze – metodologia badań własnych

Autor recenzowanej pracy podkreśla, że badanie stanu technicznego pojazdów po wypadkach jest zbiorem procesów, które są realizowane przez biegłych sądowych, dla uzyskania możliwych informacji, mających realne znaczenie dla rekonstrukcji przebiegu zdarzenia drogowego i tym samym poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Autor słusznie podkreśla, że proces pozyskiwania owych informacji z badania stanów technicznych pojazdów po wypadkach stanowi czynności z reguły nieodwracalne i tym

samym stanowi zagadnienie wymagające od biegłych sądowych, odpowiedniego, profesjonalnego przygotowania.

Przeprowadzanie czynności badawczych stanów technicznych pojazdów zależy od doświadczenia badających, Autor dysertacji zwraca uwagę, że lepszym rozwiązaniem jest przyjęcie określonej metodyki badania stanów powypadkowych pojazdów przez biegłych sądowych.

Pan mgr na potrzeby niniejszej dysertacji przeprowadził analizę literatury oraz statystyk dotyczących przyczyn zaistnienia zdarzeń drogowych, zdefiniował pojęcie bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD), ukazał czynniki mające wpływ na kształt bezpieczeństwa, wskazał także na wartość i istotę oraz uwarunkowania i znaczenie badania stanu technicznego powypadkowych pojazdów dla poprawy bezpieczeństwa w ruchu.

Przedstawił także analizę przyczyn wypadków drogowych, w tym wpływ niesprawności technicznej pojazdu, która ma znaczenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Analiza danych statycznych pozwoliła Autorowi dysertacji na jednoznaczne stwierdzenie, że niesprawność techniczna pojazdu ma wpływ na przyczynę zaistnienia wypadku drogowego. Ma również istotny wpływ na możliwości uniknięcia zaistnienia danego zdarzenia. Profesjonalne zbadanie powypadkowych pojazdów pozwala na określenie precyzyjnej przyczyny zaistnienia danego zdarzenia drogowego i w konsekwencji konieczność podjęcie odpowiednich regulacji prawnych oraz programów zmierzających do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce.

Uzyskane przez Autora dysertacji wyniki badań dowodzą, że cel rozprawy został osiągnięty, a sformułowane problemy badawcze rozwiązane. Potwierdzona została również trafność przyjętych hipotez roboczych. Przeprowadzone badania z wykorzystaniem metod teoretycznych i empirycznych wykazały, że obecne wykorzystywane podejście do realizacji badań powypadkowych pojazdów przez biegłych sądowych może zostać usprawnione przez wprowadzenie zmian w procesie pozyskiwania danych z badań powypadkowych pojazdów przez biegłych sądowych na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Z powyższego powodu zostały opracowane zmiany pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów oparte o wyniki badań empirycznych. Opracowane zmiany wskazują elementy badań wymagające zmian bądź dostosowania dla bardziej efektywnego wykorzystania potencjału jaki stanowi powypadkowy pojazd. Autor słusznie podkreśla, że zaproponowane rozwiązania i przedstawione wnioski nie zamykają możliwości wskazania

kolejnych rozwiązań, możliwych do wprowadzenia w przyszłości, w celu dalszego usprawniania procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów, poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

Przedstawione w niniejszej pracy wyniki badań przez Autora dysertacji stanowią uniwersalny charakter, pozwalający na ich dalszą modyfikację procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów wpływających na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

6. Konkluzja i rekomendacje

Przedstawiona przez Pana mgra Wojciecha Apiecionka rozprawa doktorska *Usprawnienie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów wpływających na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym* stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego i niezwykle aktualnego problemu badawczego w obszarze dyscypliny *nauki o bezpieczeństwie*.

Autor wykazał się wysokimi zasobami wiedzy teoretycznej oraz umiejętnościami samodzielnego planowania i prowadzenia badań, znajomością ilościowo-jakościowej strategii badawczej, celnego stosowania metod badawczych, rzetelnej analizy, interpretacji i prezentacji wyników.

Bardzo dobra krytyczna analiza literatury, podjęcie i rozwiązanie ważnych dla teorii i praktyki problemów badawczych, wiarygodne wyniki, ich interpretacja i logiczne wnioskowanie potwierdzają opanowanie na wysokim poziomie warsztatu badawczego.

Mimo drobnych usterek językowych i stylistycznych stwierdzam, że rozprawa doktorska Pana mgra Wojciecha Apiecionka *Usprawnienie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów wpływających na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym* obejmuje właściwie udokumentowane i przedstawione ustalenia w zakresie przyjętych celów badawczych oraz weryfikacji hipotez.

Ja, niżej podpisany stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana mgra Wojciecha Apiecionka spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. **Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571)** i wnioskuję do Rady Naukowej Dyscypliny Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego o dopuszczenie Pana mgr **Wojciecha APIECIONKA** do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie Nauk Społecznych w dyscyplinie Nauki o Bezpieczeństwie.

